

Denkstof 'Ga je naar de hel als je niet gelooft?'

In de Middeleeuwen was het gebruikelijk dat er boven de deur van de kerk een grote afbeelding van het laatste oordeel stond. Jezus stond als rechter in het midden. Aan de ene kant van Jezus gingen de mensen naar de hemel en aan de andere kant van hem werden de mensen naar de hel gestuurd. Vaak werd dit afgebeeld met allerlei enge monsters en veel vlammen. Zo'n afbeelding was bedoeld om de kerkgangers te waarschuwen voor het laatste oordeel. Hierdoor waren veel mensen bang voor de hel. Hoe zit het vandaag de dag eigenlijk met ons geloof in de hel? Worden wij hier nog steeds voor gewaarschuwd in de kerk of is het meer een onderwerp geworden dat op de achtergrond ligt? Geloven we überhaupt in een hel? En zo ja, hoe ziet die er dan uit?

Voor wie
13-16 jaar, 16+

Duur
60+ minuten

Onderdeel van programma

Denkstof

Thema

Kerk als thuisplek voor kinderen en jongeren

Relatie-

Aan de hand van deze werkvorm ga je met elkaar in gesprek over de hel. Wat moet je er over geloven en wat niet?

Doelstelling

- De jongeren kunnen navertellen welke verschillende visies er over de hel bestaan onder christenen.

- De jongeren vormen zich een eigen mening over de hel.

Oriëntatie

Werkvorm 1: Gespreksvragen

Tijdsduur

25 minuten.

Nodig

- beamer en/of laptop;
- link van het filmpje.

Doelstelling

De jongeren maken kennis met het thema 'de hel'.

Kijk samen naar het denkstof filmpje 'Ga je naar de hel als je niet gelooft?'

Ga met elkaar in gesprek over de volgende vragen. Als de groep (te) groot is, kun je die opdelen in kleine groepen en daarna de vragen kort in de grote groep bespreken.

- Wat vond je van het filmpje?
- Denk je zelf wel eens na over dit thema?
- Hoe ziet de hel er volgens jou uit?
- Wat zou jij antwoorden als een ongelovige vriend/vriendin aan je vraagt: 'Geloof jij dat ik naar de hel ga?'

Werkvorm 2: Stille discussie

Tijdsduur

30 minuten.

Nodig

- beamer en/of laptop;
- link van het filmpje;
- vier grote vellen papier;
- post-its;
- pennen.

Doelstelling:

De jongeren maken kennis met vragen rondom de hel.

Kijk samen naar het denkstof filmpje 'Ga je naar de hel als je niet gelooft?' (zie boven)

Schrijf op de grote vellen papier de volgende stellingen:

1. Ik geloof niet dat God, die liefde is, mensen naar de hel kan sturen.
2. Ik ben wel eens bang voor de hel.
3. Je gaat naar de hel als je niet in Jezus gelooft.
4. Je gaat naar de hel als je een slecht mens bent.

Deel de post-its uit. De jongeren mogen op de stellingen reageren door iets op een post-it te schrijven en die onder de stelling te plakken. Ze mogen ook weer op elkaar reageren. Zo ontstaat er een stille discussie. Misschien is het voor sommigen wel lastig om op de stellingen te reageren, je kunt ze helpen door zelf ook mee te doen met de discussie.

Na 10 minuten sluit je de discussie en ga je de verschillende stellingen langs. Wat is er opgeschreven? Zijn jullie het met elkaar eens of verschillen jullie van mening?

De hel en de Bijbel

Werkvorm 1: De verschillende beelden van de hel in de Bijbel

Tijdsduur

30 minuten.

Nodig

- Bijbel;
- pen en papier.

Doelstelling: De jongeren ontdekken dat er verschillende woorden en beelden voor 'hel' in de bijbel voorkomen.

Let op: Deze werkvorm is vooral interessant voor cognitief-ingestelde jongeren.

Doelstelling

De jongeren ontdekken dat er verschillende woorden en beelden voor 'hel' in de Bijbel voorkomen.

Let op: Deze werkvorm is vooral interessant voor cognitief-ingestelde jongeren.

In de Bijbel wordt niet veel gesproken over de hel. Het woord 'hel' komt zelfs in de grondtekst niet letterlijk voor! In het Oude Testament wordt gesproken over het *Sheol* (Hebreeuws), dit wordt vertaald met 'dodenrijk'. Dit woord komt 65 keer voor in het Oude Testament. Dat is niet veel als je bedenkt hoe dik het Oude Testament is.

In het Nieuwe Testament worden er verschillende termen gebruikt. *Hades* (Grieks) wordt vertaald met 'dodenrijk'. Dit woord komt maar 10 keer voor in het Nieuwe Testament.

Gehenna (Grieks) wordt vaak vertaald met 'hel'. Dit woord komt 12 keer voor in het Nieuwe Testament. Het woord Gehenna verwijst naar een soort vuilnisbelt bij Jeruzalem in de buurt. Dit was een vreselijke plek waar kinderen werden geofferd, afval werd verbrand en ook lijk van dieren in werden gegooid.

Verdeel de groep als deze wat groter is in kleine groepjes van bijvoorbeeld drie jongeren en laat elke groep één (of meer, afhankelijk van de grootte van de groep) van de volgende bijbelteksten opzoeken. Als jullie met een kleine groep zijn, kunnen jullie ook met z'n allen naar deze teksten kijken.

1. Psalm 139: 7-8 (*Sheol*)
2. Jona 2: 3 (*Sheol*)
3. Matteüs 5: 21-22 (*Gehenna*)
4. Marcus 9: 42-48 (*Gehenna*)
5. Openbaring 20: 11-15 (*Hades*)

Geef de groepen 5-10 minuten de tijd om de teksten op te zoeken en de volgende vragen te beantwoorden:

- Wat staat er in dit gedeelte over de hel of het dodenrijk?
- Wordt er positief, negatief of neutraal over het dodenrijk/de hel gesproken?
- Wat betekent dat voor het beeld dat je hebt over de hel?

Bespreek de antwoorden daarna in de grote groep. Wat zijn de uitkomsten van elke kleine groep? En hoe kijken jullie aan de hand van deze kleine bijbelstudie aan tegen de hel?

Samenvatting in beeld

Beelden zeggen soms meer dan woorden. Zoek daarom op internet naar afbeeldingen van Sheol, Hades en Gehenna. Bespreek met elkaar wat je opvalt.

Werkvorm 2: Het laatste oordeel

Tijdsduur

25 minuten

Nodig

- laptop/telefoon;
- flipover of ander groot papier;
- stiften;
- bijbel;
- evt. verf, potloden, extra papier, kranten/tijdschriften, lijm.

Doelstelling

De jongeren verdiepen zich in het laatste oordeel

Lees met elkaar Matteüs 25: 31-46.

Ter aanvulling kun je ook lezen: Johannes 12: 44-50.

Jezus heeft het hier duidelijk over een scheiding. Jezus zegt dat de mensen die goede dingen doen voor andere mensen, dat voor Hemzelf gedaan hebben. Zij krijgen het eeuwige leven. De mensen die geen goede dingen hebben gedaan voor anderen krijgen eeuwige straf. Deze scheiding aan het eind der tijden wordt ook wel het laatste oordeel genoemd.

- Zoek op je telefoon of op de laptop het schilderij 'Het laatste oordeel' van Michelangelo op. Dit schilderij is te zien in de Sixtijnse kapel in Rome.
- Bespreek met elkaar: wat zie je op dit schilderij over het oordeel? Hoe worden de hemel en de hel weergegeven?
- Verdeel de flipover in twee delen, schrijf aan de ene kant wat je ziet over hemel en aan de andere kant over de hel.

- Wat zijn de verschillen/overeenkomsten met de bijbelteksten die jullie net gelezen hebben? Omcirkel de overeenkomsten tussen de teksten en het schilderij met een andere kleur op de flipover en schrijf de eventueel extra antwoorden uit de bijbel op.
- Geef jullie oordeel: heeft de schilder goed geschilderd? Komen de bijbelteksten overeen met het schilderij?
- Extra opdracht: maak een eigen schilderij, tekening of collage over 'het laatste oordeel'.

Verwerking/afronding

Werkvorm 1: krantenknipsels

Tijdsduur

25-30 minuten

Nodig

- een stapel kranten;
- scharen;
- lijm;
- pennen/stiften;
- papieren.

Doelstelling

De jongeren brengen verschillende hedendaagse gebeurtenissen die omschreven kunnen worden als 'de hel op aarde' in gebed.

Een aflevering van Brandpunt over de situatie in vluchtelingenkampen op Lesbos, heftige modderstromen in Brazilië, aanvallen van rebellen in Syrië... Zomaar drie voorbeelden van gebeurtenissen in onze tijd die 'de hel op aarde' worden genoemd.

- Verdeel de groep in tweetallen.
- Elk tweetal krijgt een krant en gaat daarin op zoek naar voorbeelden van 'hel op aarde'.
- Elk tweetal maakt een collage met krantenknipsels over 'de hel op aarde'. Er mag ook gebruik worden gemaakt van pennen/stiften en ze kunnen er zelf dingen bij schrijven.
- Als iedereen klaar is laten jullie de collages aan elkaar zien. Wat zijn jullie tegengekomen?
- Formuleer met elkaar aan de hand van de collages een aantal gebedspunten. Deze kunnen jullie opschrijven op een nieuw papier. Spreek deze punten daarna uit in een gebed, bijvoorbeeld door elke jongeren voor één punt te laten bidden. Als zij dit spannend vinden, kun je ook zelf bidden en de opgeschreven gebedspunten meenemen.

Werkvorm 2: Hemel

Tijdsduur

20 minuten.

Nodig:

- pen/papier;
- telefoon of laptop;
- link van filmpje.

Doelstelling

Jongeren vormen zich een beeld over de hemel.

Jullie hebben nu veel gehoord en nagedacht over de hel. Misschien ook goed om eens naar de andere kant te kijken. Hoe denken jullie over de hemel?

Ook hier zijn verschillende opvattingen over. Hoe zal het er uit zien? Wie gaan er allemaal naar toe? Leven we een 'gewoon' leven, zoals hier op aarde, of is het één grote kerkdienst?

- Laat elke jongeren voor zichzelf een antwoord formuleren op de vraag: hoe ziet de hemel er volgens jou uit?
Bespreek het daarna in de grote groep: wie wil zijn/haar antwoord delen?
- Zoek het kinderlied '[Hoe zal het in de hemel zijn](#)' op.

Herkennen jullie iets van de beelden van de hemel die hier gegeven worden?

- Zoek het lied '[Hemel op aarde](#)' van [Matthijn Buwalda](#) op.

Wat vinden jullie van dit liedje?

Waar denken jullie aan en waar hoop je op bij 'een beetje hemel op aarde'?

- Er zijn veel popliedjes geschreven over de hemel. Denk bijvoorbeeld aan het klassieke 'Here in heaven' van Eric Clapton. Welke liedjes over de hemel ken jij? Welke spreekt jou het meest aan? Waarom?

Afsluiting

Opties voor liederen

- [Op die dag - Opwekking 818](#)
- [Toekomst vol van hoop - Sela](#)

Gebed

Sluit af met een gebed. Voorbeeld:

Liefdevolle God,

*We hebben met elkaar nagedacht over de hel. Dank u wel dat we dat mochten doen. Het blijft een lastig onderwerp waar we niet alles van snappen. Wees met ons als we het lastig vinden om hierover na te denken of als we moeilijke vragen krijgen van vrienden over dit onderwerp. Geef ons ook geloof en vertrouwen in u.
Amen.*